

Наукова конференція

«МІСТОЗНАВЧІ СТУДІЇ: становлення наукового напрямку»

в рамках наукових заходів
Інституту архітектури Національного університету «Львівська політехніка» та
Комісії архітектури та містобудування Наукового товариства імені Шевченка

з нагоди ювілею професора
Галини Петрівни ПЕТРИШИН

Львів, 27.04.2017р.

Львів 2017

Комісія архітектури та містобудування
Наукового товариства імені Шевченка у Львові
Інститут архітектури Національного університету
«Львівська політехніка»
Кафедра містобудування

Тези наукової конференції

«МІСТОЗНАВЧІ СТУДІЇ: СТАНОВЛЕННЯ НАУКОВОГО НАПРЯМКУ»
з нагоди ювілею професора
Галини Петрівни
ПЕТРИШИН

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Львів
Растр-7
2017

УДК 711.4 (06)
ББК 25.i18 (04)
М 656

М 656 Містознавчі студії: становлення наукового напрямку:
програма та тези доповідей наукової конференції з нагоди ювілею
професора Галини Петрівни ПЕТРИШИН. – Львів : Растр-7, 2017. – 60 с.

ISBN 978-617-7359-86-8

У виданні вміщено програму та тези доповідей наукової конференції
«Містознавчі студії: становлення наукового напрямку» з нагоди ювілею професора
Галини Петрівни ПЕТРИШИН (27 квітня 2017 р.).

Науковий координатор – д. арх. Диба Ю.І.

Матеріали подано у авторській редакції

УДК 711.4 (06)
ББК 25.i18 (04)

ISBN 978-617-7359-86-8

© Каф. містобудування, ІАНУ «ЛП», 2017
© Видавництво «Растр-7», 2017

ЗМІСТ

Галина ПЕТРИШИН МІСТОЗНАВСТВО: ЕТИМОЛОГІЯ ТЕРМІНУ ТА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ	с. 5
Богдан ПОСАЦЬКИЙ ПРОСТОРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗАГАЛЬНОМІСЬКОГО ЦЕНТРУ У ЗНАЧНІШОМУ МІСТІ НА ПОЧАТКУ ХХІ ст. (НА ПРИКЛАДІ ЛЬВОВА І ЛОДЗІ)	с. 9
Микола БЕВЗ, Дрій ЛУКОМСЬКИЙ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКІ АРХІТЕКТУРНО-АРХЕОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ КАТЕДРАЛЬНОЇ СВЯТИНИ ХІІІ СТ. У м. ХОЛМИ	с. 11
Світлана ЛІНДА ІСТОРІЯ, МІСТО, ВЛАДА. АМБІВАЛЕНТНІСТЬ ВІДНОШЕННЯ ДО ІСТОРИЧНОЇ СПАДЩИНИ У МІСТОБУДІВНИХ РЕКОНСТРУКЦІЯХ РИМУ ЧАСІВ МУССОЛІНІ	с. 13
Дрій ДИБА ЩЕ РАЗ ПРО ЛІТОПИСНИЙ 'НОВГОРОД' ІХ – Х СТОЛІТЬ (НОТАТКИ З ПРИВОДУ НОВОЇ ПУБЛІКАЦІЇ Є. НОСОВА)	с. 14
Грина ДИДА МІСТА РАНЬОГО СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ В ПОЛЬЩІ І В УКРАЇНІ: ЄДИНА УРБАНІСТИЧНА КОНЦЕПЦІЯ	с. 18
Світлана ТОПИЛКО ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ МІСТЕЧОК ГАЛИЧИНИ, ЗАКЛАДЕНИХ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХVІ – ХVІІІ ст.	с. 20
Дрій РОЧНЯК ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ПОШИРЕННЯ КОМПОЗИЦІЙНО-СТИЛІСТИЧНИХ ТИПІВ ЗАЛІЗНИЧНИХ ВОКЗАЛІВ У ГАЛИЧИНІ ТА БУКОВИНІ	с. 22
Уляна ІВАНОЧКО ЕТАПИ РОЗВИТКУ ЛЬВОВА ПІДАВСТРІЙСЬКОГО ПЕРІОДУ	с. 24
Грина РУСАНОВА, Інеса СКЛЯРОВА ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЛЬВОВА	с. 26
Юлія ІДАК ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ МОРФОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ (ПРИ ПРОЕКТУВАННІ АРХІТЕКТУРНО-МІСТОБУДІВНИХ ОБ'ЄКТІВ)	с. 28
Ольга КРИВОРУЧКО РЕВІТАЛІЗАЦІЯ ПЛОЩІ РИНОК У ЛУЦЬКУ ЯК ПРОБА АКТИВІЗАЦІЇ МІСЬКОГО ПРОСТОРУ	с. 29
Мирон ДЕМКІВ, Соломія ПОПОВА АРХІТЕКТУРА ЖИТЛОВОЇ ЗАБУДОВИ ЛЬВОВА ПОВОЄННОГО ПЕРІОДУ	с. 31
Галина ЛУКАШУК ДЕГРАДАЦІЯ ЛІСІВ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЛЬВІВСЬКОЇ АГЛОМЕРАЦІЇ	с. 33

Галина КОЗНАРСЬКА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОМПОЗИЦІЇ МІСТА	с. 34
Ігор ЧЕРНЯК КОНЦЕПЦІЯ МІСТА ХХ СТОЛІТТЯ: РЕАЛІЗАЦІЯ ТА СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД	с. 37
Галина ПЕТРИШИН, Надія СОСНОВА, Степан ТУПСЬ, Роман ЛЮБИЦЬКИЙ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЛЬВОВА	с. 39
Тамара МАЗУР, Євгенія КОРОЛЬ ФОРМУВАННЯ ТРАНСПОРТНО-ПЕРЕСАДКОВИХ ВУЗЛІВ, ЯК ГРОМАДСЬКИХ ПІДЦЕНТРІВ У ПЛАНУВАЛЬНІЙ СТРУКТУРІ МІСТА (НА ПРИКЛАДІ ЛЬВОВА).....	с. 41
Володимир ДІДИК РЕВАЛОРИЗАЦІЯ ПАРКІВ ПРИМІСЬКИХ ІСТОРИЧНИХ САДИБ НА ПРИКЛАДІ с. ОБРОШИНО	с. 43
Олександра ДИДА МІСТИЧНІ ЯВИЩА ЯК ЕЛЕМЕНТ ВПЛИВУ НА АРХІТЕКТУРНУ АТРАКТИВНІСТЬ МІСТА).....	с. 45
Ірина ПОГРАНИЧНА ТВОРЧИЙ МЕТОД АРХІТЕКТОРА (НА ПРИКЛАДІ ПРОФЕСІЙНОГО ДОРОбКУ ЯКУБА КУБИЦЬКОГО)	с. 47
Володимир БАБ'ЯК НЕГАТИВНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ЖИТЛА ДЛЯ МІГРАНТІВ В ЄС	с. 49
Соломія КОНИК МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ЗАБУДОВИ У МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ	с. 51
Софія ПОПОВИЧ ФОРМУВАННЯ ВЕРХНІХ ПОВЕРХІВ БАГАТОКВАРТИРНИХ БУДИНКІВ В КОНТЕКСТІ МІСТОБУДУВАННЯ	с. 53
Уляна ВЕРЕИЦЬКА ОСОБЛИВОСТІ ТА ВПЛИВ МІСТОБУДІВНОЇ СИТУАЦІЇ ПРИ ПРОЕКТУВАННІ НОВОГО ЖИТЛА У СФОРМОВАНИЙ ЗАБУДОВІ МІСТА	с. 55
Н.С. СОСНОВА ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ Б. ХІЛЛЕРА ДЛЯ АНАЛІЗУ ГРОМАДСЬКОГО ПРОСТОРУ ЗНАЧНІШОГО МІСТА	с. 58

Частиною візуалізації фашистського міфу повинні були стати «розкриті» залишки римських руїн. Вони стали своєрідною декорацією, фоном для нового будівництва, а їх присутність легітимізувала актуальну владу, як спадкову і тому, законну. Це своєрідне відношення до історичної спадщини, лише як до джерела легітимізації влади, визначило і специфіку їх «збереження», яскравим прикладом якої є стала Віа дель Імперіо. Вулицю пробрили через п'ять імперських форумів. Ширина проїжджої частини становила 30 м, а разом із тротуарами та газонами нова дорога повністю «проковтнула» величний форум Траяна, а також форуми Цезаря, Августа, Нерви та Веспасіана, від яких вціліли лише незначні фрагменти. Навіки знищивши безцінні архітектурні пам'ятки лише задля реалізації амбітної ідеї Дуче: будівництва прямої наземної магістралі, яка давала б можливість споглядати із вікон Венеційського палацу колони демонстрантів та військ на фоні Колізею. Зв'язок Третього Риму із Першим був представлений як безупинний потік автомашин на фоні стародавніх руїн. Таких прикладів у Римі було ще багато...

Таким чином, містобудівні перетворення Риму у часи Б. Муссоліні демонструють амбівалентність відношення до архітектурної спадщини. З одного боку – це інвентаризація археологічних та архітектурних об'єктів, консервація, проведення серйозних наукових досліджень (достатньо лише згадати про те, що італійська реставраторська школа у цей час була однією із найвпливовіших у світі, а постулати Г. Джованноні лягли в основу Афіньської хартії 1931 р.). А з іншого боку – цинічне нищення безцінних творів в угоду реалізації нових містобудівних розв'язань, які переслідували передовсім пропагандистську мету. Архітектурні пам'ятки були важливі, цінні, але вартість їх визначалася можливістю долучитися до візуалізації нового фашистського міфу.

Юрій ДИБА

д. арх., доцент кафедри реставрації
архітектурної та мистецької спадщини ІАРХ

ЩЕ РАЗ ПРО ЛІТОПИСНИЙ 'НОВГОРОД' IX – X СТОЛІТЬ (нотатки з приводу нової публікації С. Носова)

У збірнику наукових статей, виданому на пошану відомого київського археолога Гліба Івакіна, опубліковано дослідження його новгородського колеги за фахом Євгенія Носова, присвячене питанню початків Новгороду на р. Волхові [1]. Суть розглянутого автором питання визначено у підзаголовку: “*к истории названия центра Северной Руси*”. Дослідник тим самим акцентує увагу читача на назві (вірніше – назвам) цього міста. Проте розглянута тематика є значно ширшою. Поставлені автором завдання зіштовхуються принаймні з чотирма вагомими проблемами: 1) проблемою літописного датування початків Новгороду; 2) проблемою археологічного датування; 3) проблемою функціонування паралельних назв; 4) проблемою локалізації первісного Новгороду.

Перша із зазначених проблем полягає у тому, що низка повідомлень загальноруських літописів про події IX–X ст., у контексті яких згадується Новгород, не узгоджуються зі свідченням новгородського літопису про заснування цього міста у 1044 р. зусиллями сина Ярослава Мудрого – Володимира: “*В љто ꙗснѣ . [6552 (1044)] Ходи Ярослав на литву . на весну же Володимиръ . заложи Новгородъ и здѣла и*” [2]. **Друга** проблема пов’язана із безуспішними спробами віднайти на території Дитинця та Холма Славенського кінця шари VIII–IX ст. Виявлені залишки оборонного валу первісного Дитинця підтверджують його заснування у 40-х рр. XI ст. Шари IX ст. наявні лише на укріпленому поселенні, розташованому на витоках Волхова, 2 км південніше новгородського Дитинця, званому під назвою ‘Городище’ (кабінетна назва – Рюрикове городище). Крім того є підстави сумніватися у достовірності абсолютного датування культурних нашарувань Новгорода, базованого на дендрохронології, які допускають можливу помилку до 20–30 р. На цю проблему звертав увагу Д. Мачинський, покликаючись на праці А. Ур’євої [3]. **Третя** проблема виникає на тій підставі, що в IX, X та й XI ст. скандинави не знали назви ‘Новгород’, ім відомий лише ‘Hólmgarðr’ (Хольмгард). Тотожність цих назв підтверджує лише непевне свідчення “Саги про Хрольва пішохода”: “*Головний стіл конунга Гардів знаходиться в Хольмгарда-Борзі, який тепер зветься Нотгард*” [4]. Найстаріший список цієї саги датується другою половиною XIV ст. Окрім того, у трактаті Константина Багрянородного “Про управління імперією”, датованому 948–952 рр., фігурує назва ‘Νεμογαρδάς’ (‘Немогардас’), де за свідченням імператора перебував Святослав (Σφενδοσθλάβος). син Ігоря (Γύωρ) архонта Росії. Немає жодної певності, чи під цими назвами у різночасових джерелах мова йде про той самий населений пункт. **Четверта** проблема, пов’язана з локалізацією Новгорода, виникає із трьох попередніх і. зрозуміло, теж не має однозначного вирішення. Не підтвердилися давні спроби пов’язати з літописним Новгородом Дитинець волховського Новгорода. Не вдалося виявити якісь локальні укріплення на території новгородських кінців. У літературі літописний топонім ‘Новгород’ пов’язували також з Рюриковим городищем та Ладогою. Свого часу, згадуючи наукову позицію В. Пархоменка, який сумнівався в північній локалізації Немогарда [5], Є. Носов допускав можливість, його ототожнення з Новгородом-Сіверським на р. Десні, Новгородом-Волинським на р. Случі (насправді – літописний Звягель) чи Новгородом Малим (Новгородок) на Дніпрі [6]. Однак поза увагою новгородського дослідника опинилися новіші дослідження, серед іншого й ті, в яких обґрунтовано тотожність літописного Новгорода IX–X ст. з городищем волинського типу на р. Лузі, згодом перейменованому у Володимир (Ю. Діба). Крім того, Л. Войтович ідентифікує Новгород/Холмгард з археологічним комплексом в Гньоздво під Смоленськом.

Зазначена вище проблематика сплелася у тугий вузол протиріч, які намагається узгодити між собою Є. Носов. У висновковій частині аналізованої публікації (с. 335–336) автор доводить, що згадуючи Новгород у описах подій IX–X ст., літописці мали на увазі укріплене поселення в урочищі Городище. На його думку цей поселенський центр в верхів’ях Волхова розвивався у кілька етапів: 1) найдавніше поселення словен мало назву ‘Холмъ-городъ’, яка на скандинавський

манер переінакшувалася у ‘Hólmgardr’; 2) у середині IX ст. Рюрик облаштував на його місці нові укріплення, звідки й з’явився топонім ‘Новий город’, прилегла забудова якого поступово охопила ширші території в верхів’ях Волхова; 3) у середині XI ст., Володимир Ярославович 2 км нижче за течією Волхова спорудив Дитинець, за яким закріпилася назва ‘Новгород’, а на старому занедбаному місці виникла назва ‘Городище’.

Новизна цих тверджень очевидна. Якщо в монографії 1990 р. “Новгородское (Рюриково) городище” Є. Носов притримувався думки, що назва ‘Новий город’ виникла в середині XI ст., як протиставлення до ‘Городищу’, то в аналізованій статті дослідник відкидає можливість того, що літописні повідомлення про події IX–X ст. літописці лише проєктували на новий топонім, який з’явився у другій половині XI ст. (останню дату слід вважати опіскою, бо мова йшла про літописне свідчення 1044 р.). Далі дослідник вже категорично наголошує, що найменування ‘Новгород’ функціонувало до спорудження дитинця та появи топоніма ‘Городище’ с. 332. Чи є для такої радикальної зміни поглядів достатні підстави?

Доводячи, що городищенський центр є найстаршим літописним Новгородом, а ‘Городище’ – одна з локальних назв, що з’явилася на пізньому етапі розвитку міського організму, Є. Носов наводить знані віддавна факти, що фігурують у його ж попередніх працях: на території новгородського Дитинця немає шарів старших за третю чверть X ст., а весь його комплекс набув особливого значення в міській структурі лише з утвердженням християнства (с. 332). Однак ті ж аргументи раніше давали автору підставу висловитися значно обережніше: *“не думаю, що сейчас можна однозначно решишь вопрос о древнейшем наименовании городища”* [7]. У цьому випадку більшу довіру викликає давніше твердження.

Висловлюючи нові міркування Є. Носов залишив поза увагою ряд фактів, які вимагають пояснення:

По-перше, допускаючи, що первісне городищенське укріплене поселення словен мало назву ‘Холмь-город’ новгородський дослідник не пояснив, яким чином ця гіпотетична назва корелюється із топонімом ‘Холм’ Славенського кінця, перша задокументована згадка про який датується 1134 р. Важко погодитися із можливістю паралельного існування поруч двох ідентичних назв, як і повірити у те, що ця назва перемістилася на Славно з Городища після того, як Рюрик спорудив там нове укріплення, що отримало назву ‘Новгород’. Вірогідність того, що з Городища на нове місце перемістилися обидві назви – ‘Холмь-город’ і ‘Новгород’ – є надто малою. Слід взяти до уваги хронологічну лакуну в сто років від припинення функціонування на Городищі гаданої старої назви ‘Холм’ у 60–70-х рр. IX ст., причиною якого на думку Є. Носова стало спорудженням Рюрикового Нового гóрода, та появою найдавніших нашарувань Славенського кінця у 70-х рр. X ст., де фіксується назва ‘Холм’.

По-друге, автор не наводить достатньо вагомих причин, які б змушували скандинавів Рюрика назвати перебудоване ними городищенське укріплення Новгородом, а не зберегти вже вкорінену на місцевому ґрунті скандинавську форму ‘Hólmgardr’, яка переосмислювала традиційну місцеву назву ‘Холмь-город’ й, що важливо, активно функціонувала у різноманітних скандинавських джерелах

принаймні до другої половини XIV ст. До того ж, навіть значно масштабніші містобудівельні реконструкції та розбудови, наприклад – того ж новгородського Дитинця, чи Кисва у часи Володимира та Ярослава, не приводили до зміни назви. Нове найменування отримувала лише новозаснована дільниця (город Володимира, город Ярослава тощо). Саме ж Городище мало далеко не видатні габарити, а гіпотетична зміна низки його назв не підкріплюється зримими урбаністичними трансформаціями. Крім, звичайно, запустіння, яке й відобразилося у його останній назві.

По-третє, погоджуючись з тим, що найстарша назва ‘Холмь-городъ’/‘Hólmgardr’ міцно прижилася в скандинавському середовищі й використовувалася на означення населеного пункту розташованого на витоках Волхова, випадало б назву ‘Νεμογαρδάς’, яку Є. Носов також характеризує як “привычную ему (скандинавському інформатору імператора. – Ю. Д.) форму для обозначения пунктов на пути «из варяг в греки»” (с. 333), визнати такою, що стосувалася населеного пункту, розташованого значно південніше, за межами впливу скандинавських колоністів Поволхов’я. Тут варто нагадати, що скандинави до другої половини X ст. мало орієнтувалися в реаліях Середнього Подніпров’я і навіть про Київ у них взагалі немає конкретних відомостей.

По-четверте, покликаючись на літописну легенду про запрошення варягів (с. 335), Є. Носов акцентує увагу на тому, що згадка про прихід Рюрика до Ільменя, де він зрубував город над Волховом, повністю топографічно відповідає місцю розташування сучасного Городища й розташовується 2 км вгору за течією від дитинця 1044 р. Однак автор уникає згадки про легендарний Словенськ з не менш промовистою аналогією: “градъ на новомъ мѣстѣ отъ стараго Словенска по Волхову яко поприще и болъ, и нарекоша Новъградъ Великій” [8]. Причина, як видається, проста – включно зі Словенськом у одному місці зосереджується критична кількість топонімів, запозичених із різнохарактерних джерел: Словенськ – ‘Холмь-городъ’/‘Hólmgardr’ – Новгород/‘Νεμογαρδάς’, Якщо ж до цього переліку додати ще й Холм Славенського кінця, то цей перебір здатен підважити гіпотезу.

По-п’яте, літописні оповіді про прикликання варягів, якими б яскравими вони не видавалися, є легендарними. У літературі відзначається, що поза цією епічною вставкою у літописі практично відсутня інформація про північні землі від захоплення Києва Олегом (882 р.) до розподілу уділів між синами Святослава (970 р.). Між цими датами Новгород в ПВЛ згадується лише раз – у статті 947 г.: “в лѣ” . ѿ . у . нѣ . [6455 (947)] иде СѦлга к Новугороду . и оустави по мѣстѣ . погосты и дань . и по Лузѣ погосты и дань и вброкы” [9]. Але, на перевірку, тут йдеться про адміністративно фіскальну реформи Ольги на теренах західніше Києва, розпочаті після русько-древлянської війни 946 р., трактовані літописцем помстою древлянам за вбивство чоловіка. Наступного року після древлянської помсти (“по мѣстѣ”) княгиня вирушила далі на захід, до Новгороду, де на волинській Лузі (“по Лузѣ”) облаштувала погости та організувала збір мита та оброків. Спираючись на це повідомлення у монографії “Батьківщина святого Володимира” обґрунтовано вірогідність ототожнення цього раннього Новгороду із розташованим на волинській р. Лузі городищем X ст. – дитинцем майбутнього Володимира [10].

Порушене свого часу В. Пархоменком питання південної локалізації літописного Новгороду IX–X ст. не слід обходити боком. Сподіваюся, звернуть на цю проблему увагу і новгородські науковці, при всіх патріотичних почуттях та всупереч науковій інерції.

Література: 1. *Носов Е. Н.* От Городища к Новгороду или всё же от Новгорода к Городищу? (из истории названия центра Свверной Руси) // Культурный шар. Статті на пошану Гліба Юрійовича Івакіна. – Київ, 2017. – С. 330–336. 2. Новгородская первая летопись. Берлинский список. – Санкт-Петербург, 2010. – С. 181–182. 3. *Мачинский Д. А.* Некоторые предпосылки, движущие силы и историч контекст сложения Русского государства в середине VI – середине XI веков // Сложение русской государственности в контексте раннесредневековой истории Старого Света: материалы Международной конференции, состоявшейся 14–18 мая 2007 года в Государственном Эрмитаже. – СПб., 2009. – С. 465–466. 4. *Джаксон Т. Н.* “Страна городов” и ее столица: Новгород в картине мира средневековых скандинавов // Slověne = Словѣне. International Journal of Slavic Studies. – Москва, 2012. – Vol. 1, № 1. – С. 174–175. 5. *Пархоменко В. А.* У истоков русской государственности (VIII–XI вв.). – Ленинград, 1924. – С. 34. 6. *Носов Е. Н.* Новгородское (Рюриково) городище. – Ленинград, 1990. – С. 193. 7. Там само. – С. 199. 8. *Гилларов Ф. А.* Предания русской начальной летописи (по 969 год). Приложения. – Москва, 1878. – С. 21. 9. *Ипатьевская летопись* // Полное собрание русских летописей. – Москва, 1962. – Т. 2. – Стлб. 48–49. 10. *Дибя Ю.* Батьківщина святого Володимира. Волинська земля у подіях X століття (Міждисциплінарні нариси ранньої історії Руси-України). – Львів, 2014. – 484 с.

Грина ДИДА

канд. арх., доцент кафедри дизайну
та основ архітектури ІАРХ

МІСТА РАНЬОГО СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ В ПОЛЬЩІ І В УКРАЇНІ: ЄДИНА УРБАНІСТИЧНА КОНЦЕПЦІЯ

Протягом останніх століть просторова організація архітектурного середовища історичних осередків польських міст виявляє всі ознаки типового “західного” міста, створеного за принципом композиції візуально закритих інтер’єрних просторів, сформованих рядами щільної багатоповерхової забудови. Видатні дослідники архітектури детально аналізували композиційні принципи, які дозволили домогтися візуальної замкнутості простору середньовічних західноєвропейських міських площ. Зокрема К. Зітте встановив, що до кожного кута площі підходила лише одна вулиця, спрямована під кутом до основного видового напрямку, що дозволяло уникати візуальних розривів просторових меж. Рівна лінія неперервної забудови, ідеальна замкнутість окремих просторів – це ті ознаки, які, на думку Зітте, творили образ справжнього європейського міста.

В той же час образ українських міст, особливо на лівобережжі, відчутно відрізнявся. Аж до початку XIX ст., коли більшість з них перенесли радикальну реконструкцію згідно композиційних принципів класицизму, ці міста мали вільну, поєднану з ландшафтом, урбаністичну композицію, невисоку садибну забудову, а

Наукове видання

Комісія архітектури та містобудування
Наукового товариства імені Шевченка у Львові
Інститут архітектури Національного університету
«Львівська політехніка»
Кафедра містобудування

Тези наукової конференції

«МІСТОЗНАВЧІ СТУДІЇ: СТАНОВЛЕННЯ НАУКОВОГО НАПРЯМКУ»
з нагоди ювілею професора
Галини Петрівни
ПЕТРИШИН

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Матеріали подано у авторській редакції

Підписано до друку 25.04.2017.
Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Умови. друк. арк. 3,49. Обл.-вид. арк. 3,89.
Наклад 300 прим.

Видавець: ТзОВ «Растр-7»
79005, м. Львів, вул. Кн. Романа, 9/1
тел./факс. 032 235 52 05, 235 72 13
e-mail: rastr.sim@gmail.com   www.rastr-7.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ЛІВ № 22 від 19.11 2002 р.

PACTP-7

ISBN 978-617-7359-86-8

9 786177 359868